Dosarul nr. 3-770/2025
2-25036915-12-3-20032025

HOTĂRÂRE
În numele Legii

31 iulie 2025 mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani
în componență:
Președintele ședinței, judecător Rodica Nicula
Grefier Olga Sușchevici

examinând în ședință de judecată publică, acțiunea în contencios administrativ înaintată de Olga Calaraș împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

c o n s t a t ă :

Pretențiile reclamantei:

La 20 martie 2024, reclamanta Olga Calaraș și avocatul acesteia Vladimir Kovali, au depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin care au solicitat anularea parţială a deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale Buiucani nr. 93/2024/48147 din 17 decembrie 2024 în partea neincluderii în calcul a premiului unic și premiul anual, neincluderea perioadei în serviciu 20.09.2015-19.09.2018 şi răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 379/25 din 17 martie 2024, prin care a fost respinsă cererea prealabilă. Obligarea Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova să emită un act administrativ individual favorabil privind recalcularea și achitarea pensiei pentru vechime în muncă Olgăi Calaraș reieșind din prevederile art.44 alin.2 din Legea nr.1544/1003, certificatele nr.2757 din 02.12.2024 și nr.2 din 02.12.2024 cu privire la plata soldei lunare pentru calcularea pensiei, cu includerea premiului unic în sumă de 15600 lei, premiului anual în sumă de 4383, 78 lei și includerea perioadei 20.09.2015-19.09.2018 în vechimea în serviciu. Încasarea de la Casa Națională de Asigurări Sociale în beneficiul reclamantei Olga Calaraș a cheltuielilor de judecată.

În argumentarea acțiunii înaintate, reclamanta a specificat că la 27.03.1998 a fost încadrată în organele afacerilor interne ale Republicii Moldova, activând în

diverse funcții până la 02 decembrie 2024, dată la care şi-a încetat raportul de muncă şi activitatea în cadrul MAI la cererea personală, în legătură cu obținerea dreptului la pensie pentru vechimea în serviciu. Raportul de muncă, potrivit ordinului IGP nr. 107 ef. din 19.11.2024, a încetat în conformitate cu prevederile art.38 alin.(1), lit. c) din Legea nr.288/2016 (după acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie).

La 03 decembrie 2024 reclamanta s-a adresat cu cerere către CTAS Buiucani privind stabilirea pensiei pentru vechime în muncă în corespundere cu prevederile Legii nr.1544 din 23.06.1993, fiind anexate toate actele solicitate de către CTAS Buiucani, inclusiv ordinul de eliberare şi certificatele menționate mai jos. Cererea fiind înregistrată cu nr.93/2024/7660. După ce a luat cunoştință cu decizia nr.93/2024/48147 a CTAS Buiucani și a constatat că vechimea în serviciu este diminuată cu 03 ani, iar în cuantumul pensiei n-a fost introduse premiul unic şi premiul anual a formulat în modul stabilit cerere prealabilă la CNAS în care a argumentat și justificat caracterul ilegal al deciziei contestate precum şi calculul greşit al perioadelor de activitate în organele de forță cu referință la cazuri similare pe care instanțele naționale s-au expus.

A relatat că la 17 martie 2025 prin răspunsul nr.379/25 de către CNAS a fost respinsă cererea prealabilă ca fiind neîntemeiată. Motivul respingerii cererii prealabile a fost că: ,,potrivit art.126 alin.(3) al Codului Muncii, concediul suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului de la 3 la 4 ani (modificat prin Legea nr.188 din 21.09.2017, în vigoare 20.10.2017) se include în vechimea de muncă, inclusiv în cea specială, dacă contractul de muncă nu a fost suspendat conform art.78 alin.(1) lit. a). Conform prevederilor art.78 alin.(1) lit.a) din Codul muncii, contractul individual de muncă se suspendă din inițiativa salariatului în cazul concediului pentru îngrijirea copilului în vîrstă de până la 4 ani. Respectiv, acordarea concediului suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului prezumă suspendarea contractului individual de muncă, ce nu poate fi luat în calcul pentru stabilirea pensiei speciale. Menționăm că, în baza normelor legale citate mai sus, organul de asigurări sociale a calculat perioada de activitate a DVS, cu excepția perioadei concediului suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului de la vârsta 3 la 6 ani (de la 20.09.2015 până la 19.09.2018), fapt ce a diminuat vechimea în muncă calculată de către Inspectoratul de Management Operaționl al MAI, de 30 ani 01 luni 10 zile, la 27 ani 01 luni 20 zile.

Prin Decizia CTAS sect. Buiucani privind stabilirea pensiei nr. 93/2024/48147 din 17.12.2024, s-a determinat pensia pentru vechime în muncă în proporţie de 56%, pentru o vechime realizată de 27 ani 01 luni 20 zile, începând cu 03.12.2024, cuantumul căreia constituia 11633,50 lei. A evidențiat faptul că cuantumul pensiei a fost stabilit în baza certificatului din 02.12.2024 cu privire la plata soldei lunare pentru calcularea pensiei, întocmit de către Inspectoratul de

Management Operaționl al MAI şi incluse sumele, cu excepția sumelor pentru luat în premiile calculul unice (15600 lei), pentru premiul anual (4383,78 lei). Sumele date nu s-au luat în calculul pensiei, deoarece nu se încadrează în plăți cu caracter permanent.

Astfel, Decizia CTAS sect. Buiucani privind stabilirea pensiei nr. 93/2024/48147 din 17.12.202 este emisă în conformitate cu legislaţia în vigoare și temei de recalculare a cuantumului pensiei nu sunt".

A notat că potrivit art.21 Cod administrativ, autoritățile publice şi instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea şi alte acte normative. Exercitarea atribuțiilor legale nu poate fi contrară scopului pentru care acestea au fost reglementate. Autoritățile publice şi instanțele de judecată competente nu pot dispune limitarea exercitării drepturilor lege; şi a libertăților persoanelor decît în cazurile şi în condițiile expres stabilite de lege.

Persoanelor din corpul de ofițeri şi din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne cărora li s-a prelungit peste limita de vîrstă, stabilită de legislație, termenul de aflare în serviciu militar prin contract sau în serviciu în organele afacerilor interne şi care au dreptul la pensie în conformitate cu art. 13 lit.a) din prezenta serviciu, lege li se acordă, de la data emiterii ordinului privind prelungirea termenului de aflare în pensie în mărime de 50 procente din suma pensiei cuvenite.

În corespundere cu art. 13 lit. a) al Legii asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne dreptul la pensie pentru vechime în serviciu îl au militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanele din vechimea corpul de în comandă serviciu şi din trupele organelor afacerilor interne care, de la 01 iulie 2020 au de 25 de ani.

Conform prevederilor art. 14 lit. a) al Legii sus indicate, mărimea pensiilor pentru vechime în muncă se stabileşte în următoarele proporții: pentru militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne care au o vechime în serviciu stabilită la art. 13 lit. a) - 50 procente din suma soldei, iar pentru cei pensionați pentru limită de vîrstă sau din motive de boală- 55 procente din suma soldei; pentru fiecare an complet de vechime în serviciu peste vechimea stabilită la art. 13 lit. a) - 3 procente din sumele respective ale soldei, dar în total nu mai mult de 75 procente din aceste sume.

Articolul 44 alin. (1) şi (2) al Legii asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne statuează că pensia pentru militarii care au satisfăcut serviciu prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă acestora. şi din trupele organelor afacerilor interne şi pentru familiile lor se calculează din solda acestora.

Pensia pentru persoanele menționate se calculează din: salariul funcției,

salariul pentru gradul militar sau special, sporul procentual pentru vechime în serviciu primite înainte de concediere, precum şi din media lunară a altor recompense, plăți, sporuri şi suplimente primite în ultimul an de serviciu, cu excepția plăților compensatorii şi a indemnizației băneşti unice în mărimea sumei mijloacelor băneşti de întreținere pe un an.

Conform p. 1 al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21.02.1994 (cu completările şi modificările ulterioare, în vigoare de la 29.19.2018), pensiile persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne se calculează din salariul funcției, salariul pentru gradul militar sau special, sporul procentual pentru vechime în muncă, primite înainte de concediere, precum şi din media lunară a altor recompense, plăți, sporuri şi suplimente, primite în ultimul an de serviciu.

Punctul 3 al. (1) al aceleiaşi Hotărâri prevede că în media lunară a recompenselor, plăților, sporurilor şi suplimentelor se includ recompensele, plățile, sporurile şi suplimentele care, conform legislației în vigoare, sânt acordate permanent.

Totodată, indemnizația pentru executarea conştiincioasă a obligațiunilor de serviciu, pentru disciplină ireproşabilă (premiile militarilor de la întreprinderile autogestionare) şi asistența materială se iau în considerare în mărimile real plătite în ultimul an de serviciu, dar nu mai mult decît mărimile prevăzute în anul calendaristic respectiv. Nu se includ în media lunară a recompenselor, plăților, sporurilor şi suplimentelor, primite în ultimul an de serviciu, indemnizația de concediere şi plățile compensatorii. Se consideră plăți compensatorii: -compensația pentru concediul nefolosit; -compensația în schimbul echipamentului; -compensația pentru mutilare sau altă daună pricinuită sănătății; -compensația pentru închirierea spațiului locativ; indemnizațiile de transfer;, -plățile de asigurare; -indemnizațiile de instalare, diurnele şi alte plăți, raportate la cheltuielile de deplasare, precum şi sporurile şi suplimentele la salariu, care se plătesc în loc de diurnă; -indemnizațiile lunare în mărimea unui salariu pentru efectivul de trupă şi corpul de comandă ale Departamentului pentru combaterea crimei organizate şi corupției al Ministerului Afacerilor Interne; -majorările la salariile de funcție, plătite în timpul aflării în Forţele de menținere a păcii, precum şi colaboratorilor instituțiilor penitenciare dislocate în or.Bender; -plățile stimulatorii cu caracter unic, acordate cu prilejul jubileelor şi pentru muncă sîrguincioasă; -pensiile şi alte plăți cu caracter unic şi compensatoriu.

Astfel, legislatorul a indicat în mod expres şi exhaustiv care sunt plățile compensatorii care nu se includ la calcularea pensiei, iar aşa plăți cum sunt sporul pentru premiul anual (4383,78 lei).) şi sporul pentru premiul unic (15600 lei), nu sunt incluse ca fiind exceptate.

Prin prisma dispozițiilor art. 48 alin. (1) al Legii nr. 1544-XII din 23.06.1993 stabileşte că pensiile militarilor în termen, ale militarilor care au îndeplinit

serviciul prin contract, ale persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, ale funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, ale ofițerilor de protecție şi colaboratorilor organelor securității statului, Centrului Național Anticorupție şi ale membrilor familiilor acestora se stabilesc de către Casa Națională de Asigurări Sociale, în modul stabilit de Guvern.

De asemenea, prevederi similare se conțin şi la pct. 7 al Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 78 din 21.02.1994 (cu modificările ulterioare) cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire şi plată a pensiilor şi indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul decomandă şi din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție şi funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare.

Potrivit răspunsului CNAS la cererea prealabilă din 17.03.2025, acesta nu reflectă argumente și motive întemeiate care să justifice neincluderea perioadei concediilor pensiei suplimentare neplătite pentru îngrijirea copiilor în vechimea în muncă pentru stabilirea acordate în temeiul art.126 Codul muncii şi a excluderii din calculul cuantumului pensiei a premiului anual şi premiului unic.

Subsecvent CNAS a refuzat includerea în vechimea în muncă perioada concediului până suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 6 ani: de la 20.09.2015 şi îngrijirea la 19.09.2018, menționând că, acordarea concediului suplimentar neplătit pentru luat în calculul copilului prezumă suspendarea contractului individual de muncă, ce nu poate fi vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei speciale.

Potrivit prevederilor art. 126 al Codului muncii (în redacția veche, în vigoare la momentul acordării concediului suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului) avea următorul titlu „Concediu suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului în vîrstă de la 3 la 6 ani”.

Astfel, potrivit art. 126 alin. (1) Codul muncii nominalizat supra, stipula că în afară de concediul de maternitate şi concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului pînă la vîrsta de 3 ani, femeii, precum şi persoanelor menționate la art. 124 alin.(4), li se acordă, în baza unei cereri scrise, un concediu suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului în vîrstă de la 3 la 6 ani, cu menținerea locului de muncă (a funcției), în lipsa locului de muncă anterior (funcție anterioare), persoanelor menționate li se acordă un alt loc de muncă echivalent (funcție echivalentă).

Ulterior, prin Legea nr. 188 din 21.09.2017, în vigoare din 20.10.2017, termenul de 6 ani a fost înlocuit cu termenul de 4 ani.

Alin. (3) art. 126 din Codul muncii prevede că, perioada concediului suplimentar neplătit se include în vechimea în muncă, inclusiv în vechimea în

muncă specială, dacă contractul individual de muncă nu a fost suspendat conform art.78 alin.(1) lit.a).

Alin.(4) art.75 din Codul muncii prevede că, suspendarea contractului individual de muncă şi reluarea activității de muncă, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 76 lit. a) şi b) şi art. 78 alin. (1) lit. d^1) şi e), se face prin ordinul (dispoziția, decizia, hotărîrea) angajatorului, care se aduce la cunoştința salariatului, contra semnătură, cel tîrziu la data suspendării contractului individual de muncă sau a reluării activităţii de muncă, or speța în cauză nu face parte din excepțiile vizate.

Alin. (4) art. 126 Codul muncii stabileşte la rândul său că perioada concediului suplimentar neplătit nu se include în vechimea în muncă ce dă dreptul la următorul concediu de odihnă anual plătit, precum şi în stagiul de cotizare potrivit legii.

A notat că relevant pentru speța în cauză este şi precedentul judiciar pe identic pe cauza civilă la cererea CNAS lui Pascaru Alexandr împotriva CNAS,.

Un alt argument relevant speței a indicat că MAI constatând perioada de vechime în muncă peste 25 de ani a perfectat actele necesare pentru achitarea îndemnizației unice la eliberare conform art.49 din Legea 288/2016. Este de menționat că una din condițiile pe care trebuie să le întrunească beneficiarul este că acesta să fie demis în corespundere cu prevederile art.38 alin.1, lit.c) din Legea 288/2016 (identic cu temeiul demisiei reclamantului) şi să aibă vechimea în muncă corespunzătoare. Prin urmare reclamanta a beneficiat de această plată la fel achitată din bugetul de stat.

Aplicarea eronată a legii de către CNAS prin refuzul de a include perioada concediului suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului acordat în corespundere cu prevederile art. 126 Codul muncii în vechimea în muncă pentru stabilirea pensiei pentru vechime în muncă se confirmă şi prin lipsa unor argumente justificative aferent neaplicării prevederilor art.126 alin.3 Codul muncii, care de fapt sunt identice cu cele din art.124 Codul muncii în partea includerii perioadelor în vechimea în muncă, inclusiv specială.

Prin Decizia sa, oficiul teritorial Buiucani al CNAS a ignorat totalmente prevederile art. 126 alin. (1) Codul muncii care stabileşte dreptul părintelui de a beneficia de concediu suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului în vârstă de la 3 la 6 ani. Astfel, din conținutul art. 126 Codul muncii rezultă clar că pe parcursul activității în câmpul muncii un părinte poate beneficia de concediu suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului, iar această perioadă nu se include în stagiul de cotizare, dar se include în vechimea în muncă, inclusiv specială.

Argumentele autorității publice pârâte:

Prin referința depusă la 17 aprilie 2025 și respectiv la 29 aprilie 2025,

reprezentantul autorității publice pârâte, Casa Națională de Asigurări Sociale a solicitat respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată.

Reprezentantul autorității publice pârâte a menționat că, potrivit dosarului de pensionare preluat de la Ministerul Afacerilor Interne, în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 1427/2016 cu privire la preluarea atribuțiilor de plata a pensiilor și prestațiilor sociale militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comanda și din trupele organelor afacerilor interne, sistemului penitenciar, ofițerilor de protecție și colaboratorilor organelor securității statului și Centrului National Anticorupție se atesta că, reclamanta Calaraș Olga beneficiază de pensie pentru vechime in munca în proporție de 56% din suma soldei, pentru o vechime in munca de 27 ani 01 luni 20 zile, cuantumul căreia constituie începând cu 03.12.2024 - 11633,5 lei.

A notat că, în urma examinării dosarului de pensionare a reclamantei, s-a constatat că potrivit extrasului din ordin nr. 107 ef din 19.11.2024 emis de Inspectoratul de Management Operațional al MAI, Olga Calaraș a încetat raportul de serviciu la data de 02.12.2024. La data de 03.12.2024 reclamanta a depus cerere la Casa Teritoriala de Asigurări Sociale Buiucani prin care a solicitat stabilirea pensiei pentru vechime în muncă. La data de 17.12.2024 Casa Teritoriala de Asigurări Sociale Buiucani a emis decizia nr. 93/2024/48147 privind stabilirea pensiei pentru vechime in munca, astfel, începând cu data de 03.12.2024 Olga Calaraș este beneficiară de pensie pentru vechime în muncă, în mărime de 56% din suma soldei primite înainte de concediere, confirmând vechimea de 27 ani 01 luni 20 zile, în baza Legii nr. 1544/1993 asigurării cu pensii a militarilor si a persoanelor din corpul de comanda și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri.

La data de 05.03.2025 la Casa Națională de Asigurări Sociale, nr. 379/25 a fost înregistrată cererea prealabila a reclamantei prin care a solicitat anularea decizia CTAS Buiucani nr. 93/2024/7660 din 03.12.2024, și dispunerea recalculării pensiei. Prin decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 379/25 din 17.03.2025, s-au respins pretențiile reclamantei din cererea prealabila.

A invocat Casa Națională de Asigurări Sociale prevederile art. 44 din Legea asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, nr. 1544-XII din 23.06.1993 și pct.1-4 din Hotărârea Guvernului cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire şi plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Naţional Anticorupţie şi funcţionarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administraţiei penitenciare, nr. 78 din 21.02.1994.

A evidențiat și art.10 al Legii nr. 270/2018, care stabilește expres care plăți fac parte din „plăți fixe” și care fac parte din „plăți variabile” și „după caz”. Respectiv, plățile invocate de reclamant se atribuie anume la categoria de „plăți variabile” și „după caz” și nicidecum permanente.

A menționat că actele administrative contestate de către reclamanta, au caracter legal și temei de anulare a acestora, nu există, acțiunea reclamantului urmând a fi respinsă integral.

Totodată, a relatat că instituția inclus neîntemeiat la calculul cuantumului pensiei perioada concediului neplătit pentru îngrijirea copilului (de la 3 ani până la vârsta de 6 ani) ce a majorat eronat calculul vechimii în muncă.

Conform art. 78 alin.(l) lit. a) Codului Muncii, contractul individual de muncă se suspendă din inițiativa salariatului în caz de concediu pentru îngrijirea copilului în vârstă de până la 6 ani.

Potrivit, art. 126 alin. 3) al Codului Muncii, concediul suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului în vârstă de la 3 la 4 ani (în cazul dat de la 3 - 6 ani) se include în vechimea în muncă, inclusiv în cea specială, dacă contractul individual de muncă nu a fost suspendat conform art. 78 alin. (1) lit. a).

Astfel, acordarea concediului suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului prezuma suspendarea contractului individual de muncă, ce nu poate fi luat în calculul vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei speciale.

A notat că perioada concediului neplătit pentru îngrijirea copilului de la 3 ani până la vârsta de 6 ani (20.09.2015-19.09.2018), potrivit extrasului din ordin nr. 198f din 25.08.2015, nu poate fi raportata la prevederile legale prenotate, respectiv, nu există temei de includere a perioadei menționate, în calculul vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei.

De asemenea, în vederea determinării dreptului la pensie în baza Legii nr. 1544/1993, se aplica concomitent și alte acte normative generale în vigoare - Codul Muncii al Republicii Moldova, Legea nr. 288/2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, Legea nr. 162/2005 cu privire la statutul militarilor, Legea nr. 270/2018 privind sistemul unic de salarizare, etc.

În partea ce ține de încasarea cheltuielilor de asistență judiciară, Casa Națională de Asigurări Sociale a menționat că acestea urmează a fi respinse, deoarece cheltuielile pentru asistență juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate și rezonabile.

În ședința de judecată reprezentanta reclamantei, avocatul Vladimir Kovali, s-a prezentat, solicitând admiterea acțiunii pentru motivele de fapt și de drept enunțate.

Reprezentantul pârâtei Casa Națională de Asigurări Sociale, în cadrul ședinței de judecată a solicitat respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată.

Constatările instanței de judecată și circumstanțele cauzei:

Din actele cauzei și înscrisurile dosarului administrativ, s-a constatat că la 03 decembrie 2024 în adresa Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Buiucani, mun. Chișinău a fost înregistrată cererea nr. 93/2024/7660 pentru stabilirea/reexaminarea pensie reclamantei Olga Calaraș (f.d.3, dosar administrativ)

Urmare a examinării cererii, prin decizia nr. 93/2024/48147 din 17.12.2024 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Buiucani, mun. Chișinău privind stabilirea pensiei pentru vechime în muncă (în baza Legii nr.1544/1993, 13 (A,B,C,D) pensia lucrătorilor în instituțiile de forță) acordare, s-a stabilit Olgăi Calaraș stagiul total de 27 ani 1 luni, și s-a acordat pensie pentru limita de vârstă în sumă de 11633,5 lei începând cu data de 03 decembrie 2024 (f.d.1-2, dosar administrativ).

Nefiind de acord cu decizia, Olga Calaraș a înregistrat la Casa Națională de Asigurări Sociale cererea prealabilă nr. 379/25, prin care a solicitat anularea deciziei nr. 93/2024/48147 din 17.12.2024, cu emiterea unui act administrativ favorabil prin care să-i fie stabilită vechimea în muncă de 30 ani 01 luni 10 zile.

Prin răspunsul nr. 379/25 din 17 martie 2025 al Casei Naționale de Asigurări Sociale, cererea prealabilă a reclamantei a fost respinsă (f. d.9).

Astfel, la 20 martie 2025, reclamanta Olga Calaraș și avocatul acesteia Vladimir Kovali, au depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, solicitând anularea parțială a deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale Buiucani nr. 93/2024/48147 din 17 decembrie 2024 în partea neincluderii în calcul a premiului unic și premiul anual, neincluderea perioadei în serviciu 20.09.2015-19.09.2018 şi răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 379/25 din 17 martie 2024, prin care a fost respinsă cererea prealabilă și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

În privința admisibilității acțiunii în contenciosul administrativ, potrivit normelor procesuale, pentru a pune în mișcare o acţiune, este necesară îndeplinirea cumulativă a unor condiții, cum ar fi: competența jurisdicțională, forma și conținutul, existența capacității procesuale, respectarea termenului de prescripție, respectarea procedurii prealabile, achitarea taxei de timbru etc., iar revendicarea unui drept subiectiv vătămat constituie, în sine, o condiție specială și obligatorie de valorificare a dreptului la acțiune în justiție.

Așadar, temeiurile de bază de admisibilitate a cererii de chemare în judecată formulată în instanța de contencios administrativ sunt:

– prezența unui act administrativ individual defavorabil (dispoziție, decizie sau altă măsură oficială) întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, comunicat destinatarului;

– competența jurisdicțională materială și teritorială a instanței de judecată pentru
– examinarea acțiunii în contenciosul administrativ;
– respectarea cerințelor de formă și conținut a acțiunii în contencios administrativ;
– respectarea procedurii prealabile;
– respectarea termenului de înaintare a acțiunii;
– prezența unui drept vătămat căruia i s-a adus atingere prin activitate administrativă.

Conform art. 5 și art. 6 din Codul administrativ, activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale şi normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum şi a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii şi se aplică nemijlocit legea. Procedura administrativă este activitatea autorităților publice cu efect în exterior, îndreptată spre examinarea condițiilor, pregătirea şi emiterea unui act administrativ individual, spre examinarea condițiilor, pregătirea şi încheierea unui contract administrativ sau examinarea condițiilor, pregătirea şi întreprinderea unei măsuri strict de autoritate publică. Emiterea unui act administrativ individual, încheierea unui contract administrativ sau întreprinderea unei măsuri strict de autoritate publică sunt părţi ale procedurii administrative.

În concordanță cu art. 10 alin. (1) din Codul administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

În conformitate cu art. 11 alin. (1) din Codul administrativ, actele administrative individuale pot fi: a) acte defavorabile - actele care impun destinatarilor lor obligații, sancțiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat; b) acte favorabile - actele care creează destinatarilor săi un beneficiu sau un avantaj de orice fel. (2) Destinatarul unui act administrativ individual este doar persoana către care actul administrativ se îndreaptă. Terții, ale căror drepturi sunt afectate de actul administrativ individual, nu sunt destinatarii acestuia.

În sensul art. 17 din Codul administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Art. 189 alin. (1) din Codul administrativ, statuează că orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

Totodată, potrivit art. 191 alin. (1) din Codul administrativ, cu excepția cazurilor prevăzute la alin. (2) și (3), judecătoriile soluționează în fond toate acțiunile în contencios administrativ.

Conform art. 196 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, acțiunea în contencios administrativ se depune la instanța de judecată în a cărei rază teritorială își are sediul autoritatea publică care a desfășurat activitatea administrativă contestată, dacă legea nu prevede altfel. Dacă la o procedură de contencios administrativ participă mai multe autorități publice, acțiunea în contencios administrativ se depune la instanța de judecată în a cărei rază teritorială își are sediul autoritatea publică pârâtă.

În temeiul art. 206 alin. (1) din Codul administrativ, o acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru:

a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acțiune în contestare);

b) obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual (acțiune în obligare);

c) impunerea la acțiune, la tolerare a acțiunii sau la inacțiune (acțiune în realizare);

d) constatarea existenței sau inexistenței unui raport juridic ori nulității unui act administrativ individual sau a unui contract administrativ (acțiune în constatare); sau

e) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ normativ (acțiune de control normativ).

Materialele cauzei denotă că, reclamanta Olga Calaraș, în cererea de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, a solicitat anularea deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale Buiucani nr. 93/2024/48147 din 17 decembrie 2024 în partea neincluderii în calcul a premiului unic și premiul anual, neincluderea perioadei în serviciu 20.09.2015-19.09.2018 şi răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 379/25 din 17 martie 2024, obligarea pârâtului de a emite un act administrativ favorabil și încasarea din contul pârâtului în beneficiul reclamantei a cheltuielilor de judecată suportate la examinarea cauzei. Așadar, reclamanta a formulat o acțiune în obligare.

Potrivit art. 40 alin. (1) și alin. (2) Legea privind sistemul public de pensii, nr. 156 din 14 octombrie 1998, decizia privind stabilirea dreptului la pensie sau respingerea cererii de pensionare, privind reținerile din pensie sau încasarea sumelor plătite în plus poate fi contestată la Casa Naţională de Asigurări Sociale.

În caz de dezacord cu decizia Casei Naţionale de Asigurări Sociale, aceasta poate fi atacată în instanța de judecată.

În acord cu art. 165 din Codul administrativ, cererea prealabilă se depune în termen de 30 de zile de la comunicarea sau notificarea actului administrativ individual ori a respingerii petiţiei. Dacă autoritatea publică nu soluţionează cererea în termenul prevăzut de prezentul cod, cererea prealabilă poate fi depusă în decursul unui an de la expirarea termenului. Dacă informaţia cu privire la exercitarea căilor de atac nu se conţine în actul administrativ individual sau este indicată incorect, cererea prealabilă poate fi depusă în termen de un an de la comunicarea sau notificarea actului administrativ ori a respingerii petiţiei. Nulitatea unui act administrativ individual poate fi invocată şi fără obligaţia de a respecta un termen.

În conformitate cu art. 208 alin. (1) Cod administrativ, (1) până la înaintarea acțiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prealabilă, cu excepțiile prevăzute de lege.

Conform art. 209 alin. (1) și (2) Cod administrativ, acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluționarea acesteia. Dacă informația cu privire la exercitarea căilor de atac nu se conține în actul administrativ individual sau în decizia cu privire la cererea prealabilă ori este indicată incorect, înaintarea acțiunii în contencios administrativ se admite în termen de un an de la comunicarea sau notificarea actului administrativ sau a deciziei cu privire la cererea prealabilă.

Ținând cont de prevederile enunțate, raportate la circumstanțele constatate, instanța de judecată concluzionează asupra respectării de către reclamantă a termenului de depunere a acțiunii. Or, actele cauzei atestă că decizia contestată, a fost emisă la 17 decembrie 2024 și contestată cu cerere prealabilă la 5 martie 2024, a fost menținută prin răspunsul nr.379/25 din 17 martie 2025 al Casei Naționale de Asigurări Sociale, iar acțiunea a fost depusă la 20 martie 2025, în interiorul termenului reglementat.

Competența pentru examinarea prezentei acțiuni, în conformitate cu prevederile art. 191 alin. (1) și art. 196 alin. (1) din Codul administrativ, revine Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, iar cererea de chemare în judecată a fost depusă cu respectarea dispozițiilor legale menționate.

Așadar, instanța de judecată concluzionează asupra respectării condițiilor de admisibilitate, acțiunea fiind admisibilă.

Analizând argumentele expuse în cererea de chemare în judecată, referința depusă și materialele dosarului administrativ, audiind participanții la proces, studiind materialele cauzei, instanța de judecată ajunge la concluzia că acțiunea

înaintată de Olga Calaraș urmează a fi admisă parțial, din următoarele considerente.

Referitor la fondul acțiunii, instanța de judecată constată următoarea stare de fapt și de drept.

În conformitatea cu prevederile art. 2 alin. (1) Legea asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, nr. 1544 din 23 iunie 1993, militarilor, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, precum şi funcţionarilor publici cu statut special din sistemul administraţiei penitenciare, care au dreptul la pensie li se stabileşte pensie după eliberare din serviciu.

După cum rezultă din actele cauzei, reclamanta Olga Calaraș a activat în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, începând cu 27 martie 1998 şi până la 02 decembrie 2024.

La 03 decembrie 2024 în adresa Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Buiucani, mun. Chișinău a fost înregistrată cererea nr. 93/2024/7660 pentru stabilirea/reexaminarea pensie reclamantei Olga Calaraș (f.d.3, dosar administrativ)

Urmare a examinării cererii, prin decizia nr. 93/2024/48147 din 17 decembrie 2024 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Buiucani, mun. Chișinău privind stabilirea pensiei pentru vechime în muncă (în baza Legii nr.1544/1993, 13 (A,B,C,D) pensia lucrătorilor în instituțiile de forță) acordare, s-a stabilit Olgăi Calaraș stagiul total de 27 ani 1 luni, și s-a acordat pensie pentru limita de vârstă în sumă de 11633,5 lei începând cu data de 03 decembrie 2024 (f.d.1-2, dosar administrativ).

Nefiind de acord cu decizia, Olga Calaraș a înregistrat la Casa Națională de Asigurări Sociale cererea prealabilă nr. 379/25, prin care a solicitat anularea deciziei nr. 93/2024/48147 din 17.12.2024, cu emiterea unui act administrativ favorabil prin care să-i fie stabilită vechimea în muncă de 30 ani 01 luni 10 zile.

Prin răspunsul nr. 379/25 din 17 martie 2025 al Casei Naționale de Asigurări Sociale, cererea prealabilă a reclamantei a fost respinsă (f. d.9).

Prin răspunsul Casei Naţionale de Asigurări Sociale nr. 379/25 din 17 martie 2025, reclamantei i s-a comunicat că, potrivit prevederilor art. 126 alin. 3) din Codul muncii, concediul suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului în vârstă de la 3 la 4 ani (3-6 ani) se include în vechimea în muncă, inclusiv în cea specială, dacă contractul individual de muncă nu a fost suspendat conform art. 78 alin. (1) lit. a).

Conform prevederilor art. 78 alin. (1) lit. a)din Codul muncii, contractul individual de muncă se suspendă din iniţiativa salariatului în cazul concediului pentru îngrijirea copilului în vârstă de până la 6 ani.

Prin urmare, Casa Națională de Asigurări Sociale a calculat reclamantei Olga Calaraș perioada de activitate, cu excepția perioadei concediului suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului de la vârsta 3 la 6 ani (de la 20 septembrie 2015 până la 19 septembrie 2018), fapt ce a diminuat vechimea în muncă calculată de către Inspectoratul de Management Operațional al MAI, de 30 ani 01 luni 10 zile, la 27 ani 01 luni 20 zile.

Totodată, prin răspunsul Casei Naţionale de Asigurări Sociale nr. 379/25 din 17 martie 2025 s-a menționat că cuantumul pensiei Olgăi Calaraș a fost stabilit în baza certificatului nr. 2 din 02 decembrie 2024 cu privire la plata soldei lunare pentru calcularea pensiei, întocmit de către Inspectoratul de Management Operațional al MAI și incluse sumele, cu excepția sumelor pentru premiile unice (15600 lei), pentru premiul anual (4383,78 lei). Sumele date nu s-au luat în calculul pensiei, deoarece nu se încadrează în plăți cu caracter permanent.

Instanța de judecată, analizând materialele cauzei în raport cu normele legii aplicabile, ajunge la concluzia că actele autorității publice urmează a fi anulate parțial din următoarele considerente.

Conform art. 47 din Constituția Republicii Moldova, statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea şi bunăstarea, lui şi familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, precum şi serviciile sociale necesare. Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.

Conform art. 31 alin. alin. (1) și (2) al Legii privind sistemul public de pensii, nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998, (1) pensia se acordă la cererea persoanei care a obţinut dreptul la pensie, a tutorelui (curatorului) acesteia sau a reprezentantului desemnat prin procură ori prin împuternicire de reprezentare în baza semnăturii electronice, consemnată în Registrul împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice. (2) Cererea de pensionare şi actele necesare se depun la organul teritorial de asigurări sociale de la domiciliul asiguratului, unde se înregistrează în mod obligatoriu. Cererea de acordare a pensiei poate fi depusă în formă electronică cu aplicarea semnăturii electronice, prin intermediul portalului guvernamental unic al serviciilor publice, al portalului guvernamental al cetățeanului ori al paginii web oficiale a Casei Naționale de Asigurări Sociale, cu excepția persoanelor menționate la alin. (2^1) din prezentul articol și în cazul stabilirii pensiilor prevăzute la art. 9 lit. c)-e) din prezenta lege. Pensia se stabilește în baza datelor din contul personal al asiguratului, gestionat în conformitate cu Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale.

Conform art. 31 alin. (3) al Legii privind sistemul public de pensii, nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998, acordarea drepturilor la pensie sau respingerea cererii

de pensionare se face prin decizie, emisă de organul teritorial de asigurări sociale şi semnată de conducătorul acestuia, în termen de 60 de zile de la data depunerii cererii cu toate actele necesare.

Conform art. 13 lit. a) Legea asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, nr. 1544 din 23 iunie 1993, dreptul la pensie pentru vechime în serviciu îl au militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanele din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, precum şi funcţionarii publici cu statut special din sistemul administraţiei penitenciare, care la 1 iulie 2011 au o vechime în serviciu de cel puţin 20 de ani şi 6 luni. În fiecare an ulterior, vechimea în serviciu se majorează, până la atingerea vechimii în serviciu de 25 de ani.

Instanța reține și faptul că potrivit art. 14 lit.a) din Legea asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, nr. 1544 din 23 iunie 1993, mărimea pensiilor pentru vechime în muncă se stabileşte în următoarele proporţii: a) pentru militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, precum şi pentru funcţionarii publici cu statut special din sistemul administraţiei penitenciare, şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri care au o vechime în serviciu stabilită la art.13 lit.a) – 50 procente din suma soldei, iar pentru cei pensionaţi pentru limită de vîrstă sau din motive de boală – 55 procente din suma soldei; pentru fiecare an complet de vechime în serviciu peste vechimea stabilită la art.13 lit.a) – 3 procente din sumele respective ale soldei, dar în total nu mai mult de 75 procente din aceste sume.

Conform prevederilor art. 44 din Legea asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, nr. 1544 din 23 iunie 1993, (1) pensia pentru militarii care au satisfăcut serviciu prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, precum şi funcţionarii publici cu statut special din sistemul administraţiei penitenciare, şi pentru familiile lor se calculează din solda acestora. (2) Pensia pentru persoanele menţionate se calculează din salariul funcţiei, salariul pentru gradul militar sau special, sporul procentual pentru vechime în serviciu primite înainte de concediere, precum şi din media lunară a altor recompense, plăţi, sporuri şi suplimente primite în ultimul an de serviciu, cu excepţia plăţilor compensatorii şi a indemnizaţiei băneşti unice în mărimea sumei mijloacelor băneşti de întreţinere pe un an.

După cum cu certitudine s-a constatat, la data de 03 decembrie 2024 reclamanta Olga Calaraș s-a adresat la Casa teritorială de Asigurări Sociale sectorul Buiucani cu cerere privind stabilirea pensiei în condiţiile Legii nr.

1544/1993, având în vedere că la data de 02 decembrie 2024 și-a încetat raporturile de serviciu prin ordinul șefului IMO nr.107 ef din 19 noiembrie 2024.

Pentru a confirma vechimea în muncă, reclamanta a prezentat Certificatul nr. 27/57 din 02 decembrie 2024 prin care s-a menționat că potrivit informațiilor gestionate de către Inspectoratul de Management Operațional al MAI, vechimea în muncă a doamnei Olga Calaraș, pentru stabilirea pensiei în conformitate cu art.13 lit.a) din Legea asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, nr. 1544 din 23 iunie 1993, la data de 2 decembrie 2024 constituie 30 ani 01 luna 10 zile.

Instanța de judecată reține că, conform calculului efectuat de către CNAS vechimea în serviciu la momentul demisionării a constituit 27 ani 01 luni 20 zile, din motiv că potrivit prevederilor art. 126 alin. (3) Codul muncii, concediul suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului în vârstă de la 3 la 6 ani se include în vechimea în muncă, inclusiv în cea specială, dacă contractul individual de muncă nu a fost suspendat conform art. 78 alin. (1) lit. a).

Conform prevederilor art. 78 alin. (1) lit. a) Cod muncii, contractul individual de muncă se suspendă din inițiativa salariatului în cazul concediului pentru îngrijirea copilului în vârstă de până la 6 ani.

Astfel, pârâta a indicat că, acordarea concediului suplimentar neplătit de la 3 ani până la vârsta de 6 ani (în perioada de la 20.09.2015-19.09.2018) pentru îngrijirea copilului, prezumă suspendarea contractului individual de muncă. Drept motiv, a considerat că perioada dată nu poate fi luată în calculul vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei speciale.

În același timp, se impune a fi specificat că conform extrasului din Ordinul nr.198ef din 25 august 2015, emis de Ministerul Afacerilor Interne, reclamantei i s-a acordat concediu suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului, în conformitate cu art. 126 alin. (1) Codul muncii (f.d.13).

Totodată, conform extrasului din Ordin nr.184ef din 07 septembrie 2018, eliberat de Ministerul Afacerilor Interne s-a considerat finisat concediul suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului, cu revenirea în exercițiul funcției comisar principal Olga Calaraș, inspector principal al Secției management operațional a Direcției generale analiză, monitorizare și evaluare a politicilor (f.d.14).

Prin urmare, instanța reține că prin Certificatul nr.27/57 din 2 decembrie 2024 eliberat reclamantei Olga Calaraș s-a confirmat că a îndeplinit serviciul în cadrul MAI, începând cu data de 27 martie 1998 până la data de 2 decembrie 2024 (angajată prin ordinul MAI nr.144ef din 27 martie 1998 și a încetat raporturile de serviciu prin ordinul șefului IMO nr.107 ef din 19 noiembrie 2014), la data concedierii (2 decembrie 2024), vechimea în muncă constituie 26 ani, 08 luni, 05

zile.

Dispune de perioade de serviciu care urmează a fi luate în calcul ca vechime în muncă pentru stabilirea pensiei în conformitate cu prevederile art.18 lit.e) din Legea asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, nr. 1544 din 23 iunie 1993, ca specialitate înrudită, perioada de la data de 17 mai 1991 până la 27 martie 1998 constituie 06 ani, 10 luni, 10 zile , cu coeficientul (0,5) cei ce constituie 03 ani, 05 luni, 05 zile.

Bază: Ordinul MAI nr.47 ef din 18 februarie 2005, extrasul din procesul-verbal nr.1 din 10 februarie 2005 al Comisiei pentru calcularea vechimii în muncă în ramurile civile înrudite cu specialitatea funcției deținute.

Potrivit informațiilor gestionate de către Inspectoratul de Management Operațional al MAI, vechimea în muncă a doamnei Olga Calaraș, pentru stabilirea pensiei în conformitate cu art.13 lit.a) din Legea asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, nr. 1544 din 23 iunie 1993, la data de 2 decembrie 2024 constituie 30 ani 01 luna 10 zile.

Certificatul a fost întocmit în baza dosarului personal şi este eliberat pentru a fi prezentat la Casa Naţională de Asigurări Sociale.

Potrivit art. 126 alin. (1) și (3) Cod muncii (în redacția la data acordării concediului neplătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani), (1) în afară de concediul de maternitate şi concediul parţial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, femeii, precum şi persoanelor menţionate la art. 124 alin. (4), li se acordă, în baza unei cereri scrise, un concediu suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului în vârstă de la 3 la 4 ani, cu menţinerea locului de muncă (a funcţiei). (3) Perioada concediului suplimentar neplătit se include în vechimea în muncă, inclusiv în vechimea în muncă specială, dacă contractul individual de muncă nu a fost suspendat conform art. 78 alin. (1) lit. a).

Conform art. 78 alin. (1) lit. a) Codul muncii, contractul individual de muncă se suspendă din iniţiativa salariatului în caz de concediu pentru îngrijirea copilului în vârstă de până la 6 ani.

Instanța de judecată reține faptul că la actele cauzei nu a fost prezentat nici un înscris, ordin al angajatorului prin care ar fi fost suspendat contractul individual de muncă al reclamantei.

Mai mult ca atât, potrivit extrasului din ordin nr. 198 ef din 25 august 2015, se confirmă că în perioada 20.09.2015 -19.09.2018, reclamantei i-a fost acordat concediul suplimentar nepătit pentru îngrijirea copilului de la 3 la 6 ani, în conformitate cu art. 126 alin. (1) Codul muncii (f.d.13). Ordinul nu conține nici o mențiune cu privire la suspendarea contractului individual de muncă în privința reclamantei Olga Calaraș.

Având în vedere cele expuse, instanța constată că din actele administrative emise în privința reclamantei nu poate fi dedus temeiul juridic care a stat la baza emiterii refuzului de către autoritatea pârâtă de a-i fi inclusă perioada specificată în calculul vechimii în serviciu pentru stabilirea pensiei reclamantei, or, după cum rezultă normele legale citate aplicabile speței, concediul suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului în vârstă de la 3 la 6 ani se include în vechimea în muncă, inclusiv în cea specială, dacă contractul individual nu a fost suspendat conform art. 78 alin. (1) lit. a) Codul muncii, fiind necesară de a fi probată suspendarea contractului individual de muncă la cererea salariatului.

În speță, la materialele cauzei, nu a fost anexat nici un act confirmativ prin care reclamanta Olga Calaraș şi-ar fi exprimat dorința de suspendare a contractului individual de muncă, precum nici nu există un act prin care să se confirme suspendarea contractului individual de muncă de către angajator.

Drept urmare, instanța respinge ca neîntemeiat argumentul pârâtei privind motivul neincluderii perioadei 20.09.2015 -19.09.2018,or suspendare nu a avut loc.

În același timp, instanța consideră important de a menționa faptul că prin Certificatul nr. 27/57 din 02 decembrie 2024, MAI a stabilit că potrivit informațiilor gestionare de către Inspectoratul de Management Operațional al MAI, vechimea în muncă a doamnei Olga Calaraș, pentru stabilirea pensiei în conformitate cu art.13 lit.a) din Legea asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, nr. 1544 din 23 iunie 1993, la data de 2 decembrie 2024 constituie 30 (treizeci) ani 01 (una) lună 10 (zece) zile.

În conformitate cu art. 139 alin. alin. (3) și (4) Cod administrativ, (3) un act administrativ individual rămâne valabil atâta timp cât nu este retras, revocat sau anulat într-un alt mod ori nu s-a consumat prin expirarea timpului sau într-un alt mod. (4) Actele administrative individuale se respectă de către autoritatea publică emitentă, alte autorități publice, destinatarii acestora și persoanele terțe.

În conformitate cu art. 140 Cod administrativ, un act administrativ individual obține puterea lucrului decis atunci când nu mai poate fi contestat nici pe cale prealabilă, nici prin acțiune în instanța de judecată competentă. Dacă un act administrativ individual are mai mulți destinatari sau mai multe persoane sânt afectate de acesta, puterea lucrului decis poate surveni în momente diferite pentru fiecare din aceste persoane.

Certificatul nr. 27/57 din 02 decembrie 2024 eliberat de Inspectoratul de Management Operațional al MAI a obținut puterea lucrului decis al actului administrativ individual, este un act administrativ valabil, nu a fost anulat sau retras, urmând a fi respectat de către autoritățile publice, inclusiv de pârâtă.

Drept urmare, autoritatea pârâtă urma să efectueze acțiunile corespunzătoare de stabilire a pensiei în baza vechimii în serviciu confirmată.

În aceeași ordine de idei instanța subliniază că, conform constatărilor Curții Constituționale, dreptul la asigurări sociale poate fi subiectul unor modificări, doar că acestea nu urmează a fi efectuate în detrimentul beneficiarului și trebuie să fie în raport direct proporțional cu munca efectuată și că acestea nu reprezintă un privilegiu, fiind justificată în mod obiectiv ca o compensație parțială a inconvenienţelor ce rezultă din rigorile statutului special a muncii prestate și condițiilor pentru aceasta.

În ce privește anularea parţială a deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale Buiucani nr. 93/2024/48147 din 17 decembrie 2024 în partea neincluderii în calcul a premiului unic (15600 lei) și premiul anual (4383,78 lei), instanța de judecată va respinge solicitarea dată din următoarele considerente.

Pct. 2 din Hotărârea Guvernului nr. 78/1994 prevede că pensiile militarilor şi ale persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, corpului de ofițeri şi subofițeri al Poliției de Frontieră, colaboratorii Centrului Naţional Anticorupție şi ale funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare se calculează din următoarele tipuri de drepturi bănești: pentru militarii care au îndeplinit serviciul pe bază de contract, persoanele din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi funcționarii publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare, corpului de ofițeri şi subofițeri al Poliției de Frontieră (cu excepția persoanelor indicate în subpunctele „b” şi „c” ale prezentului punct) - din salariul funcției deținute conform schemei de încadrare, salariul pentru gradul militar (gradul special), sporul procentual pentru vechime în muncă, primite înaintate de concediere, precum şi din media lunară a altor recompense, plăți, sporuri şi suplimente, primite în ultimul an de serviciu.

Conform pct. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 78/1994, în media lunară a recompenselor, plăților, sporurilor și suplimentelor se includ recompensele, plățile, sporurile și suplimentele care, conform legislației în vigoare, sunt acordate permanent.

Nu se includ în media lunară a recompenselor, plăților, sporurilor și suplimentelor, primite în ultimul an de serviciu, indemnizația de concediere și plățile compensatorii. Se consideră plăți compensatorii:

- compensația pentru concediul nefolosit;
- compensația în schimbul rației alimentare;
- compensația în schimbul echipamentului;
- compensația pentru mutilare sau altă daună pricinuită sănătății;
- compensația pentru închirierea spațiului locativ; indemnizațiile de transfer;
- plățile de asigurare;
- indemnizațiile de instalare, diurnele și alte plăți, raportate la cheltuielile de

deplasare, precum și sporurile și suplimentele la salariu, care se plătesc în loc de diurnă;

– indemnizațiile lunare în mărimea unui salariu pentru efectivul de trupă și corpul de comandă ale Departamentului pentru combaterea crimei organizate și corupției al Ministerului Afacerilor Interne; majorările la salariile de funcție, plătite în timpul aflării în Forțele de menținere a păcii, precum și colaboratorilor instituțiilor penitenciare dislocate în or. Bender;

– plățile stimulatorii cu caracter unic (inclusiv premiile) acordate cu prilejul jubileelor și pentru muncă sârguincioasă;

– pensiile și alte plăți cu caracter unic și compensatoriu.

Instanța de judecată apreciază că autoritatea corect a exclus din calculul premiul unic (15600 lei) și premiul anual (4383,78 lei), întrucât acestea au un caracter unic și sunt indicate expres în pct. 3 al Hotărârii Guvernului nr. 78/1994.

În conformitate cu art. 224 alin. (1) lit. b) Cod administrativ, examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată în baza unei acțiuni în obligare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual de respingere a solicitării sau o eventuală decizie adoptată în procedura prealabilă şi obligă autoritatea publică să emită un act administrativ individual, dacă revendicarea pretenției reclamantului de emitere a actului este întemeiată.

În speță, s-a stabilit cu certitudine dreptul reclamantei de a beneficia de pensia pentru vechime în serviciu, confirmat prin actele prezentate la cerere eliberate de angajator. Actele au fost prezentate autorității publice pârâte, care nu au fost luate în considerație, or, CNAS a refuzat includerea în stagiul general a perioadei aflării reclamantei în concediul suplimentar pentru îngrijirea copilului.

Cu privire la pretenția privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică, instanța de judecată menționează următoarele.

Pornind de la practica CtEDO, cheltuielile pentru asistența juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate şi rezonabile ca mărime. Pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CEDO, se evidențiază necesitatea prezentării, de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor, a următoarelor documente: dovada achitării onorariilor avocaților (copii de pe dispozițiile de plată prin virament sau bonurile de plată); copia de pe facturile de strictă evidență, emisă pentru clienți-persoane juridice şi în alte cazuri stabilite de legislație; listă detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocat şi a timpului aferent acestora (cu tariful şi orarul).

În vederea determinării cuantumului compensației acordate, instanța de judecată, pentru a face o apreciere corectă, va mai ține cont de: complexitatea cauzei; noutatea şi dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță; aportul avocatului la soluționarea cauzei; timpul şi munca depusă de avocat; aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistența (cunoștințe tehnice speciale,

cunoașterea profundă a unor reglementări de profil, cunoașterea limbilor străine, a altor procedee de comunicare cu clienți specifici etc.); faptul în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare; rezultatul obținut; restricțiile de timp impuse de client şi de circumstanțele cauzei; natura şi durata relației dintre avocat şi client; experiența, reputația şi abilitatea avocatului; justificarea şi ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză; suma despăgubirilor pretinse/obținute în cauză; alți factori, la discreția instanței.

În această ordine de idei, se reține că avocatul Vladimir Kovali a prezentat bonul de plată seria EH nr.338954 din 14 martie 2025 și raportul privind activitatea avocatului în litigiul dat. Prin urmare, reclamanta, fiind reprezentată de către avocat, a suportat cheltuieli de asistență juridică în mărime de 6 000 (șase mii) lei (f.d.42- 43). Drept urmare, reclamantei urmează a-i fi recuperate cheltuielile de judecată în mărime de 6000 lei din contul pârâtului, cheltuieli suportate pentru asistența juridică.

Cu referire la jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului, Hotărârea Amihalachioaie împotriva R. Moldova din 20 aprilie 2004, Şarban versus Moldova din 04 octombrie 2005, instanța pentru a include cheltuielile spre încasare din contul pârâtului, urmează să verifice dacă aceste cheltuieli au fost reale şi necesare, şi într-un cuantum rezonabil, fiind necesară prezentarea unei liste detaliate a tuturor cheltuielilor invocate, omiterea căreia poate avea drept efect respingerea revendicărilor în întregime sau în parte.

Prin prisma prevederilor art. 94, art. 96 Cod de procedură civilă, aplicabile în speță în conformitate cu art. 195 Cod administrativ, instanța de judecată obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată suportate. În speță, având în vedere că actele autorității publice pârâte au fost anulate ca fiind ilegale, se atestă că câștig de cauză i-a fost acordat reclamantei.

În concluzie, instanța de judecată menționează că urmează a fi anulată parțial decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale Buiucani nr. 93/2024/48147 din 17 decembrie 2024 în partea neincluderii în calcul a perioadei 20.09.2015-19.09.2018 şi răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 379/25 din 17 martie 2024, prin care a fost respinsă cererea prealabilă, cu obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i stabilească reclamantei Olga Calaraș achitarea pensiei pentru vechime în muncă cu includerea în calcul a perioadei 20.09.2015-19.09.2018.

Din considerentele enunțate, instanța de judecată ajunge la concluzia de a admite parțial acțiunea în contencios administrativ înaintată de Olga Calaraș împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil

În conformitate cu prevederile art. 224 alin. (1) lit. b), 232 din Codul

administrativ al Republicii Moldova art. 236-241 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, instanța de judecată,

h o t ă r ă ș t e :

Se admite acțiunea parţial.

Se anulează parţial decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale Buiucani nr. 93/2024/48147 din 17 decembrie 2024 în partea neincluderii în calcul a perioadei 20.09.2015-19.09.2018 şi răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 379/25 din 17 martie 2024, prin care a fost respinsă cererea prealabilă.

Se obligă Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova să emită un act administrativ individual favorabil privind recalcularea și achitarea pensiei pentru vechime în muncă Olgăi Calaraș cu includerea în calcul a perioadei 20.09.2015-19.09.2018.

Se încasează de la Casa Națională de Asigurări Sociale în beneficiul reclamantei Olga Calaraș cheltuielile de asistență juridică în sumă de 6000 (șase mii) lei.

În rest, acţiunea se respinge ca neîntemeiată.

Hotărârea cu drept de apel la Curtea de Apel Centru, în termen de 30 zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

Președintele ședinței,
Judecătorul Rodica Nicula